

Beleidsnota

Lokaal gezondheidsbeleid Pijnacker-Nootdorp

Oktober 2020

Inhoud:

Inleiding	blz. 2
Achtergrond	blz. 3
Speer- en aandachtspunten	blz. 6
Bijlage	blz. 11

Inleiding

1.A Inleiding

Eind 2015 heeft de gemeenteraad het lokaal gezondheidsbeleid voor Pijnacker-Nootdorp voor de jaren 2016 - 2019 vastgesteld. Het doel van het gezondheidsbeleid is gericht en actief bijdragen aan een betere gezondheid van onze inwoners. Deze nota zet het beleid voor de jaren 2020 - 2023 uiteen. In 2019 is het gezondheidsbeleid voor de jaren 2016 – 2019 geëvalueerd. De conclusie is dat het relatief goed gaat met de gezondheid van alle inwoners (jongeren, volwassenen, ouderen) in Pijnacker-Nootdorp, maar dat er een aantal aandachtspunten blijven. Voor een verdere toelichting op de conclusie is een evaluatie opgenomen in de bijlage.

Een goede gezondheid is van belang voor volwaardige deelname aan de samenleving. De gemeente heeft vanuit de *Wet publieke gezondheid (Wpg)* een aantal wettelijke taken omtrent gezondheidsbeleid. Deze taken zijn niet zozeer om inwoners te verplichten, maar meer om ze aan te moedigen een gezonde leefstijl op te pakken.

De focus binnen het gezondheidsbeleid ligt op het kijken naar wat iemand wel kan, in plaats van op de beperkingen die een ziekte of aandoening met zich meebrengt.

De planvorming van deze nota is samen met lokale en regionale partners gedaan. Deze partijen worden ook betrokken bij de uitvoering.

Deze nota is tot stand gekomen door input van diverse beleids- en uitvoerende medewerkers van:

- (Mantel)zorg
- Jeugd (gemeente)
- Sport (gemeente)
- Participatie (gemeente)
- Handhaving en leefomgeving
- GGD Haaglanden
- Brijder verslavingszorg
- SBJ Samen Sterk
- Jeugdgezondheidszorg
- Jongerenwerk
- Team4talent
- Politie

Aansluitende onderwerpen op het gezondheidsbeleid:

- De nota Sport en Bewegen Pijnacker-Nootdorp 2017-2019;
- Het Lokaal Sportakkoord Pijnacker-Nootdorp 2020-2021;
- De nota Geluid 2019 en het actieplan Geluid 2019;
- Het Waterklimaatplan 2017;
- Het Preventief Jeugdbeleid van de gemeente;
- De Lokaal Educatieve Agenda;
- Het Speelruimteplan 2019-2022.

De wereld is ingrijpend veranderd door het Covid-19 virus. De maatregelen die zijn genomen om verspreiding van het virus tegen te gaan, hebben ook effect op onze gezondheid en welbevinden. De GGD Haaglanden doet onderzoek naar de gezondheidseffecten van Covid-19 en verwerkt deze in de Gezondheidsmonitor. Het programma biedt ruimte om aanpassingen door te voeren, als deze cijfers aanleiding geven de inzet te wijzigen.

Een ander aandachtspunt is dat een groot aantal activiteiten uit het uitvoeringsprogramma gebaseerd is op fysieke deelname. Het heeft onze voorkeur indien mogelijk activiteiten aan te passen zodat ze wel kunnen plaatsvinden, in plaats van ze uit te stellen. Ook zullen we kijken of er nieuwe activiteiten nodig zijn in het kader van gezondheid. We houden nauwlettend in de gaten wat het effect is van Covid-19 op het leven van onze inwoners. Door Covid-19 krijgen we nieuwe kwetsbaren. In het gezondheidsbeleid heeft deze groep onze blijvende aandacht.

2. Achtergrond

2.A Wettelijke basis

De gemeente heeft - naast het Rijk - een aantal wettelijke verantwoordelijkheden. We zijn verantwoordelijk voor de publieke gezondheid van onze inwoners, zoals vastgelegd in de *Wet publieke gezondheid (Wpg)*, en hebben de verplichting tot het opstellen van een lokaal gezondheidsbeleid middels een nota.

De Wpg is het wettelijk kader voor de publieke gezondheidszorg. De definitie van publieke gezondheidszorg in de Wpg luidt: *'gezondheid beschermende en gezondheid bevorderende maatregelen voor de bevolking of specifieke groepen daaruit, waaronder begrepen het voorkómen en het vroegtijdig opsporen van ziekten.'*

De Wpg heeft als kenmerk dat alle activiteiten zijn gericht op preventie, inclusief gezondheidsbevordering. De wet biedt tevens een kader voor de samenwerking tussen Rijk en gemeenten op het terrein van de publieke gezondheidszorg.

Drie deelterreinen in de Wpg:

1. Collectieve preventie;
2. Uitvoering van de infectieziektebestrijding;
3. Uitvoering van jeugdgezondheidszorg.

(Bestuurlijke) verantwoordelijkheden van gemeenten vanuit de Wpg:

- Algemene bevorderingstaken (artikel 2);
- Jeugdgezondheidszorg tot 18 jaar (artikel 5);
- Ouderengezondheidszorg vanaf 65 jaar (artikel 5a);
- Infectieziektebestrijding (artikel 6).

De gemeente heeft de taken vanuit de Wpg belegd bij de GGD, zie ook paragraaf *'Rol en taken GGD'*. Naast de Wpg zijn er met betrekking tot gezondheid ook verantwoordelijkheden voor de gemeente vanuit de Omgevingswet¹ en de Wet verplichte GGZ.

2.B Nationaal preventieakkoord en Landelijke Nota Gezondheidsbeleid

In aanvulling op de Wpg heeft het Rijk met de VNG en een aantal andere landelijke organisaties in 2018 een *Nationaal Preventie Akkoord* ondertekend. Daarin zijn maatregelen opgenomen om het aantal rokers te verminderen (rookvrije generatie), overgewicht terug te dringen en problematisch alcoholgebruik tegen te gaan. Gezamenlijk zijn er resultaatafspraken gemaakt die in 2040 behaald moeten zijn.

De onderwerpen van het Nationaal Preventie Akkoord zijn ook terug te vinden in de Landelijke Nota Gezondheidsbeleid 2020-2024. Hierin staan de landelijke prioriteiten op het gebied van publieke gezondheid die richting geven aan het lokale gezondheidsbeleid van gemeenten. De aanpak van gezondheidsmaatregelen vraagt om gezamenlijke inspanningen van Rijk en gemeenten. Deze prioriteiten zijn:

1. Gezondheid in de fysieke en sociale leefomgeving;
2. Gezondheidsachterstanden verkleinen;
3. Druk op het dagelijks leven bij jeugd en jongvolwassenen;
4. Vitaal ouder worden.

¹ De Omgevingswet bundelt en moderniseert de wetten voor de leefomgeving. Hierbij gaat het onder meer om wet- en regelgeving over bouwen, milieu, water, ruimtelijke ordening en natuur. De wet is al aangenomen en treedt op 1 januari 2022 in werking.

Gezamenlijke visie van Rijk en gemeenten op gezondheidsbeleid

Het Rijk heeft in de Landelijke Nota Gezondheidsbeleid 2020-2024 een gezamenlijke visie voor Rijk en gemeenten gepresenteerd op het gezondheidsbeleid. De visie gaat uit van een bredere benadering van gezondheid. Gezondheid is meer dan lichamelijke gezondheid. De bredere benadering gaat uit van eigen regie, veerkracht, welbevinden, het vermogen je aan te passen, participatie en zingeving. Daarnaast ook zicht op achterliggende problematiek bij gezondheidsvraagstukken, zoals eenzaamheid en schulden. Door gezondheidsvraagstukken vanuit een brede benadering op te pakken en daarbij interventies buiten het gezondheidsdomein in te zetten kan gezondheidswinst worden behaald. Het concept Positieve Gezondheid is een voorbeeld van een dergelijke brede benadering.

2.C Verantwoordelijkheden gemeente

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de lokale invulling en uitvoering van de Wpg en hebben hierin de opdracht tot:

- Afstemming met de curatieve gezondheidszorg, bijvoorbeeld met lokale zorgaanbieders.
- Afstemming met geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen.
- Het bewaken van gezondheidsaspecten in bestuurlijke beslissingen van gemeenten.

Gemeenten stellen iedere vier jaar een nota LGB op met daarin concrete preventiemaatregelen om de gezondheid van haar inwoners te bevorderen. Leidraad hiervoor is het nationale preventieakkoord en de Landelijke nota

Daarnaast stelt de Wpg dat gemeenten verplicht zijn te zorgen voor een gemeenschappelijke regeling (GR) voor de instelling en instandhouding van een regionale gezondheidsdienst in de regio.

2.D Rol en (wettelijke) taken GGD

In de regio Haaglanden werkt Pijnacker-Nootdorp nauw samen met andere gemeenten in de GR GGD & VT Haaglanden. De Wpg beschrijft een aantal wettelijke taken van de GGD, zoals:

- Beleidsadvisering
- Gezondheidsvoorlichting
- Medische milieukunde
- Infectieziektebestrijding
- Bevolkingsonderzoeken

Naast de wettelijke taken voert iedere GGD voor zijn gemeente(n) ook aanvullende taken uit, beschreven in de gemeentelijke nota's over het lokale beleid gezondheidszorg.

Voorbeelden hiervan zijn:

- Forensische geneeskunde
- Publieke gezondheidszorg in COA-opvanglocaties
- Sociaal-medische advisering

Ook stelt de GGD beleidsadviezen op met prioriteiten voor het lokale en/of regionale beleid en ondersteunt bij het vertalen van landelijk beleid naar lokaal beleid.

Op basis van de Wpg draagt de GGD ook zorg voor het verwerven van inzicht in de gezondheid van de bevolking in hun regio en biedt zij concrete ondersteuning bij de uitvoering van het lokaal gezondheidsbeleid en de versterking van het schoolgezondheidsbeleid via het gezonde schoolprogramma.

2.E Samenwerkingspartners

De zorg voor de volksgezondheid raakt in Pijnacker-Nootdorp ook andere gemeentelijke beleidsterreinen zoals jeugd, onderwijs, welzijn, werken, verkeer en milieu.

Voor het bereiken van mensen ten behoeve van een gezonde samenleving is het nodig dat alle gemeentelijke beleidsterreinen samenwerken en zich verantwoordelijk voelen. Lokaal en regionaal werken we onder andere samen met:

Lokale samenwerkingspartners

- Thuiszorgorganisaties
- Eerstelijnszorg
- Welzijnsorganisaties
- Woningcorporaties
- Onderwijs
- Sportorganisaties
- Inwoners

Regionale samenwerkingspartners

- Stichting Jeugdgezondheidszorg Zuid-Holland West
- Instellingen voor geestelijke gezondheidszorg
- GGD

3. Speer- en aandachtspunten

Speerpunten

De Landelijke nota gezondheidsbeleid 2020-2024, de ontwikkelingen op het gebied van gezondheidsbeleid, de uitkomsten van de eigen monitor (terugblik op de nota lokaal gezondheidsbeleid 2016 -2019) en de GGD-onderzoeken (gezondheidsonderzoek volwassenen 2016 en de JongerenPeiling 2019), leiden tot de keuze voor vier speerpunten in de nieuwe visie/nota gezondheidsbeleid Pijnacker-Nootdorp:

We verwijzen voornamelijk naar de JongerenPeiling 2019 en de Gezondheidsmonitor van de GGD Haaglanden. Deze zijn dan ook verwerkt in de speerpunten.

1. Bevorderen gezonde leefstijl voor jongeren en volwassenen

Uit onderzoek blijkt:

- Bijna de helft (47%) van de inwoners van Pijnacker-Nootdorp van 19 jaar en ouder kampt met (ernstig) overgewicht; (Bron: Gezondheidsenquête 2016 GGD Haaglanden)
- 68,4% van de jongeren vanaf 12 jaar in onze gemeente sport wekelijks;
- Van de jongeren in 3 vmbo slechts 13% minimaal een uur per dag beweegt;
- 40% van de jongeren in 3 vmbo eet op dagelijkse basis groente en 36% eet dagelijks fruit. In 4 havo/vwo eet 50% dagelijks groente en 39% fruit. (Bron: JongerenPeiling 2019)

Uit deze indicatie van de cijfers volgt dat wij gaan inzetten op het stimuleren van bewegen en het bevorderen van gezonde voeding.

Het bevorderen van een gezonde leefstijl richt zich voornamelijk op het voorkomen van overgewicht, het stimuleren van gezonde voeding en voldoende bewegen.

Blijvende aandacht is hiervoor nodig. Om dit bij de jeugd te stimuleren, maken we gebruik van:

- Het bewezen landelijke programma Gezonde School. De Gezonde School helpt scholen structureel en planmatig om met deze thema's aan de slag te gaan.
- JOGG (Jongeren op gezond gewicht). In samenwerking met lokale partners wordt gestimuleerd dat jongeren kiezen voor gezonde voeding en meer gaan bewegen.

Samenwerkingspartners o.a.: GGD Haaglanden; Team4talent; Stichting Jeugd- en Jongerenwerk; Jeugdgezondheidszorg ZHW (JGZZHW); Brijder Preventie; lokale partners.

Voor laaggeletterde volwassenen is er:

- Het project *Voel je Goed*. Hierin worden laaggeletterde volwassenen gestimuleerd meer te bewegen en gezonder te eten. Ook wordt gekeken hoe we het eerder uitgevoerde project Gezonde Leefstijl Ontwikkeling en Weerbaarheid (GLOW) op school kunnen toepassen.

Samenwerkingspartners o.a.: GGD Haaglanden; Team4talent; Stichting Jeugd- en Jongerenwerk; Jeugdgezondheidszorg ZHW (JGZZHW); SWOP; SBJ Samen Sterk.

Op het Stanislascollege Pijnacker wordt het project Regie op Preventie van de Jeugdgezondheidszorg Zuid-Holland West ingezet. Regie op Preventie is een vraaggericht preventief aanbod van verschillende partners passend bij de behoefte van de leerlingen van het Stanislascollege. Thema's die onder andere aan bod zijn gekomen zijn: weerbaarheid en genotsmiddelen. De GGD Haaglanden heeft hierin een adviserende rol.

Samenwerkingspartners o.a.: Jeugdgezondheidszorg ZHW (JGZZHW); GGD Haaglanden; Team4talent; Stichting Jeugd- en Jongerenwerk; Brijder Preventie.

Naast deze focus op jeugd, is een gezonde leefstijl ook voor volwassenen van groot belang. Door de Covid-19 pandemie is dit meer dan ooit duidelijk geworden.

2. Inzetten op preventie genotmiddelen en overmatig gamen/gebruik social media

Uit onderzoek blijkt:

- *Overmatig gamen komt voornamelijk onder jongens voor;*
- *71% van de jongeren uit vmbo 3 gamen dagelijks en in havo/vwo 4 is dat 68%;*
- *15% van de jongeren in 4 havo/vwo is recent dronken geweest en 14% doet aan bingedrinken, in 3 vmbo is dat 12% en 13% . Met name jongens doen hieraan; 11% van de jongeren uit 3 vmbo rookt en 22% rookt waterpijp. 5% van deze jongeren gebruikt softdrugs. De cijfers voor 4 havo/vwo zijn voor roken en softdrugs gelijk en gebruik waterpijp is 10% (Bron: JongerenPeiling 2019);*
- *Onder volwassenen drinkt 15% overmatig alcohol. 14% van de volwassenen rookt. (Bron: Gezondheidsmonitor GGD Haaglanden 2016)*

Dit zijn (nog) geen problematische cijfers, maar met preventie zetten we in op een percentage van 0% wanneer het gaat om het gebruik van genotmiddelen onder jongeren. Onder genotmiddelen vallen alcohol, roken, cannabis en lachgas.

Overmatig alcoholgebruik heeft een negatieve invloed op de gezondheid. De GGD Haaglanden heeft alcoholgebruik daarom opgenomen in het programma Gezonde School.

Met behulp van een actieve aanpak op scholen, sportverenigingen en openbare plaatsen willen we helpen bij het rookvrij maken van de omgeving. Dit wordt ook benoemd in het Nationaal Preventieakkoord. Overmatig gamen en omgang op social media zijn nieuwe onderwerpen die spelen vanaf de basisschool. Met name ouders, opvoeders en scholen hebben behoefte aan preventie en voorlichting op het gebied van mediawijsheid. Brijder Preventie verzorgt hiervoor gastlessen op scholen en organiseert jaarlijks een puberavond voor ouders.

[Samenwerkingspartners o.a.: SWOP \(preventie bij oudersen\); Brijder Preventie \(gastlessen genotmiddelen en gaming/social media\); GGD Haaglanden \(Gezonde School\)](#)

3. Bevorderen van welbevinden in Pijnacker-Nootdorp

Uit onderzoek blijkt:

- *Onder jongeren in 3 vmbo heeft 18% wel eens suïcidale gedachten. Onder jongeren in 4 havo/vwo heeft 9% in de afgelopen twaalf maanden suïcidale gedachten gehad. (Bron: JongerenPeiling 2019)*
- *14% van de volwassenen boven de 65 jaar is kwetsbaar;*
- *In de periode van 2016 tot en met 2018 is het aantal meldingen van personen met verward gedrag toegenomen van 74 naar 110 meldingen (49% in deze periode),*
- *40% van de inwoners van 18 jaar en ouder heeft risico op een angststoornis of depressie;*
- *43% van de inwoners (19 t/m 64 jaar) voelt zich matig tot zeer ernstig eenzaam. (Bron: Gezondheidsmonitor GGD Haaglanden 2016)*

Uit de jongerenonderzoeken blijkt dat aandacht voor welbevinden en de inzet van preventie tegen stress, depressie en eenzaamheid nodig is. Het thema welbevinden is onderdeel van de Gezonde schoolaanpak. Daarnaast is eenzaamheid ook bij volwassenen, met name bij oudere inwoners, een aandachtspunt. De gemeente heeft zich aangesloten bij het landelijk actieprogramma Een tegen eenzaamheid van het ministerie van VWS.

[Samenwerkingspartners o.a.: GGD Haaglanden; SWOP](#)

4. Bijdragen aan een gezonde leefomgeving

Een gezonde leefomgeving is bevorderend voor alle inwoners. Aandachtspunt is bijvoorbeeld fijnstof als gevolg van verkeersuitstoot. Een kwart van de inwoners van 19 jaar en ouder heeft geurhinder ondervonden van (hout)stook. (Bron: Gezondheidsmonitor GGD Haaglanden)

Een gezonde leefomgeving draagt bij aan een goede gezondheid. Omgevingsfactoren kunnen zowel een negatieve als een positieve invloed hebben op de gezondheidsbeleving. Het gaat hierbij om:

- Een veilige en schone omgeving;
- Groenvoorzieningen;
- Een groen schoolplein;
- Voldoende fiets- en wandelroutes;
- Openbare ruimtes.

In dit kader wordt in de omgevingsvisie aandacht besteed aan het thema gezondheid en wordt GGD Haaglanden betrokken bij deze visie.

[Samenwerkingspartners o.a.: SBJ Samen Sterk, GGD Haaglanden](#)

3.B Aandachtspunten en ambities

Integrale aanpak

Vaak zijn gezondheidsproblemen complex, omdat zij veroorzaakt worden door achterliggende problematiek (zoals schulden). Deze problemen kunnen een belemmerend effect hebben op een effectieve aanpak. Daarom kiezen wij voor een integraal gezondheidsbeleid. Integraal betekent ook dat we zo vroeg mogelijk beginnen met signaleren en dat we de leefomgeving onderhouden. Het is nodig om op de juiste momenten in de levenslijn interventies te plegen.

Een goed voorbeeld van een preventieve, integrale aanpak is de Gecombineerde Leefstijlinterventie (GLI), waar inwoners met overgewicht worden begeleid naar een beter eet- en bewegingspatroon.

- **Leefbare omgeving:** Voor een leefbare gemeente is de afdeling Wijkbeheer – met GGD en het beleidsveld openbare gezondheidszorg – bezig met een plan tegen hittestress en worden speelterreinen omgezet in terreinen die uitnodigen tot sporten en recreatief wandelen.
- **Preventief gezondheidsbeleid:** In de nieuwe Lokaal Educatieve Agenda (LEA) is – samen met het onderwijsveld – ruimte gemaakt voor preventief schoolgezondheidsbeleid.
- **Genotmiddelenpreventie:** Dit wordt besproken in een lokaal en regionaal genotmiddelenoverleg, met eventueel inzet van politie, jongerenwerk en team handhaving van de gemeente. Hierin maken we concrete afspraken over preventie over bekende en nieuwe vormen van genotmiddelen. In het kader van alcoholpreventie zoeken wij aansluiting met het sportakkoord 2019.

Ambitie Pijnacker-Nootdorp

Vanuit de gemeente Pijnacker-Nootdorp is het de ambitie om te komen tot een lokaal preventieakkoord. De doelstellingen van het lokale gezondheidsbeleid sluiten aan bij de ambities van het Nationaal Preventieakkoord. Het lokale preventieakkoord willen we voor 1 juni 2021 gerealiseerd hebben. De VNG stelt hier zowel uitvoerings- als procesbegeleidingsbudget voor beschikbaar. Het uitvoeringsbudget van €30.000 gaat in per 2021 voor de duur van 3 jaar. De speerpunten van ons lokale preventieakkoord zijn:

1. Rookvrije omgeving;
2. Een gezonde leefstijl (terugdringen overgewicht);
3. Preventie genotmiddelen (alcohol, gamen, lachgas etc.).

Door met diverse lokale en regionale partners samen te werken, willen we bereiken dat:

- Kinderen gezond en veilig opgroeien en dat ouders hierin hun eigen verantwoordelijkheid nemen;
- De (school)omgeving gezond en veilig is;
- Inwoners een gezonde leefstijl en een gezonde leefomgeving hebben;
- Drempels voor reguliere zorg laag zijn en blijven;
- Gezondheidsrisico's zo snel mogelijk worden opgespoord en worden bestreden;

- De gemeente met andere maatschappelijke partners samenwerkt om de gezondheid te waarborgen.

In contact

We organiseren met de GGD periodiek themabijeenkomsten met vertegenwoordigers van ondernemers, sportorganisaties, scholen, kinderopvangcentra, jeugdgezondheidszorg en andere lokale en regionale organisaties, om na te gaan waar knelpunten zijn op het gebied van lokaal gezondheidsbeleid en hoe we deze kunnen aanpakken.

Tussentijdse rapportage

We monitoren de voortgang van het uitvoeringsprogramma en zullen dit periodiek rapporteren aan de raad. In deze rapportages hebben we ook aandacht voor de impact van Covid-19. Wij zullen de raad gedurende de looptijd van deze nota twee keer informeren: eind 2021 middels een tussenrapportage op hoofdlijnen over de resultaten én de voortgang van de speerpunten van de nota en eind 2023 volgt een eindrapportage.

Uitvoeringsprogramma

Om de doelstellingen van deze nota te realiseren heeft het college een uitvoeringsprogramma vastgesteld: deze treft u in de bijlage aan.

bezoek Oranjeplein 1, 2641 EZ Pijnacker

post Postbus 1, 2640 AA Pijnacker

telefoon 14 015

e-mail info@pijnacker-nootdorp.nl

internet www.pijnacker-nootdorp.nl

Bijlage

Terugblik 2016-2019

Het gezondheidsbeleid in 2016 – 2019 ging uit van 7 speerpunten:

1. Alcoholpreventie en preventie drugs jongeren tot 18 jaar;
2. Voorkomen en bestrijden overgewicht;
3. Tegengaan eenzaamheid en depressies bij inwoners;
4. Bevorderen gezondheid bij inwoners met schuldenproblematiek;
5. Bevorderen seksuele gezondheid;
6. Bevorderen gezondheid van mantelzorgers;
7. Preventie circulatiestilstand.

Bereikte resultaten

Het speerpunt *Alcoholpreventie en preventie drugs jongeren tot 18 jaar* is opgenomen als speerpunt in de nieuwe nota. Het speerpunt *Voorkomen en bestrijden van overgewicht* is in de nieuwe nota breder getrokken. Vanaf nu wordt breder ingezet op een gezonde leefstijl, waar gezonde voeding en beweging onder vallen. Het tegengaan van depressies bij inwoners valt nu onder welbevinden. Het nieuwe speerpunt richt zich niet alleen op depressies, maar op het algehele welbevinden van inwoners. Het bevorderen van de gezondheid bij inwoners met een schuldenproblematiek wordt uitgevoerd door participatie. Het bevorderen van seksuele gezondheid wordt, met name bij jongeren, behandeld in het programma Gezonde School van GGD Haaglanden en valt tevens onder welbevinden. Mantelzorgers hebben met name behoefte aan ondersteuning, Bureau Mantelzorg voorziet hierin.

In 2016 hebben Stichting AED Pijnacker-Nootdorp, Hartstichting en de gemeente onderzoek gedaan naar de AED-dekking in Pijnacker-Nootdorp. Gebleken is dat deze verbeterd moest worden. Door enerzijds inwoners te stimuleren een Buurt-AED aan te schaffen en anderzijds bedrijven te vragen om hun bestaande AED in een buitenkast op te hangen, naast een aantal extra AED's aan te schaffen, hebben wij gemeentebrede dekking behaald. Deze dekking houdt in dat heel de gemeente in een 6-minutenzone valt. Als iemand een circulatiestilstand (dreigt) te ondergaan, is vanuit elk punt in de gemeente binnen 6 minuten een burgerhulpverlener ter plaatse met een AED. De Stichting AED Pijnacker-Nootdorp verzorgt registratie en onderhoud van AED's. Hiermee is dit speerpunt behaald.

Monitor en evaluatie lokaal gezondheidsbeleid 2016 - 2019

Wat gaat goed in Pijnacker-Nootdorp:

- Uit diverse gezondheidsonderzoeken is gebleken dat we gemiddeld genomen een 'gezonde' gemeente zijn. We zitten boven het landelijke gemiddelde;
- Er wordt integraal en preventief gewerkt in het hele sociale domein;
- Er is breed draagvlak voor de aanpak preventie circulatiestilstand en er is een gemeentebrede dekking van AED's.

Wat vraagt onze (blijvende) aandacht:

- Kwetsbare doelgroepen waarvoor preventieve maatregelen noodzakelijk zijn;
- Alcohol en overgewicht onder jongeren;
- (Toenemende) eenzaamheid onder jongeren en volwassenen;
- Overgewicht onder volwassenen;
- Ondersteuning en begeleiding statushouders (i.s.m. Vluchtelingenwerk en SWOP).

Wat hebben we geleerd?

In het algemeen kan gesteld worden dat gezondheid alleen in een integrale aanpak verbeterd kan worden, vanuit een positieve benadering en een zo vroeg mogelijke start. De aanpak van gezondheidsproblemen is niet alleen een aanpak van het domein en de samenwerkingspartners op gezondheid en zorg. Vele organisaties zijn betrokken bij en verbonden met elkaar in de aanpak. Hierdoor is het van belang dat we:

- Synergie bewaken en versterken om zo impact te kunnen maken op en vanuit andere thema's.
- Een brede visie hanteren op gezondheid in alle sectoren: Van zorg tot werk & inkomen, van jeugd tot ruimtelijke ordening, en vele andere beleidsterreinen. Het is belangrijk bij beleidsbeslissingen bewust ook de effecten van beleid op de gezondheid van inwoners te betrekken.
- Een langdurige, brede aanpak op gemeentelijk niveau, in wijken en buurten hanteren die cultuur-sensitief is en rekening houdt met inwoners met beperkte gezondheidsvaardigheden en inwoners met een slechte(re) gezondheid.
- Op een vernieuwende manier kijken naar uitdagingen en met lef het eens over een andere boeg gooien. Samenwerking in de keten betekent dat partijen gezamenlijk de gezondheid van inwoners verbeteren: gemeente, zorgaanbieders, welzijnsorganisaties, scholen, vrijwilligersorganisaties, (sport)verenigingen, GGD.
- Netwerkbijeenkomsten organiseren waarbij we inbreng ophalen van scholen en sportverenigingen en de verbinding leggen met de leefomgeving.

Resultaten vaak pas later zichtbaar

Het is van belang te blijven benadrukken dat preventieve gezondheid gericht is op de lange termijn. Het is niet altijd mogelijk om een directe link te leggen tussen ondernomen activiteiten en resultaten. Resultaten van gemeentelijk gezondheidsbeleid zijn dus veelal pas op langere termijn zichtbaar. Ook als verbeteringen in gezondheidsgedrag zijn gerealiseerd zal het effect op de gezondheid meestal pas (veel) later meetbaar zijn. Daarnaast zijn veranderingen in gezondheidsgedrag vaak het resultaat van ontwikkelingen op verschillende terreinen.

Gezondheidsonderzoek volwassenen 2016 en 2020

De Gezondheidsmeter is een landelijk gezondheidsonderzoek naar de gezondheid en leefgewoonten van inwoners van 18 jaar en ouder in Nederland. Voor de resultaten van het onderzoek in 2016 verwijzen wij u naar de website van GGD Haaglanden:

<https://gezondheidsmonitor.ggdhaaglanden.nl/gemeenten/pijnacker-nootdorp/>

Er vindt een nieuw onderzoek plaats vanaf oktober 2020. De resultaten daarvan worden in het voorjaar van 2021 per gemeente bekend gemaakt via de Gezondheidsmonitor van GGD Haaglanden. De verwachting is dat de thema's die in 2016 naar boven kwamen niet zullen veranderen. Wel kunnen de cijfers aanleiding zijn om de mate van de inzet aan te passen.

In 2019 is er een landelijke JongerenPeiling uitgevoerd. Op lokaal niveau zijn de resultaten inzichtelijk gemaakt. In totaal hebben 495 jongeren (3 vmbo en 4 havo/vwo) aan dit onderzoek meegedaan. De belangrijkste resultaten zijn weergegeven in onderstaande infographic.

Lokaal gezondheidsbeleid

In deze infographic vindt u een aantal belangrijke cijfers die ten grondslag liggen aan de vier speerpunten van het gezondheidsbeleid van Pijnacker-Nootdorp:

1. Bevorderen gezonde leefstijl voor jongeren en volwassenen
2. Preventie genotmiddelen en overmatig gamen
3. Welbevinden in Pijnacker-Nootdorp
4. Gezonde leefomgeving

Gezonde leefstijl voor jongeren en volwassenen

Sport
(ouder dan 12 jaar)

Wekelijks

68,4%

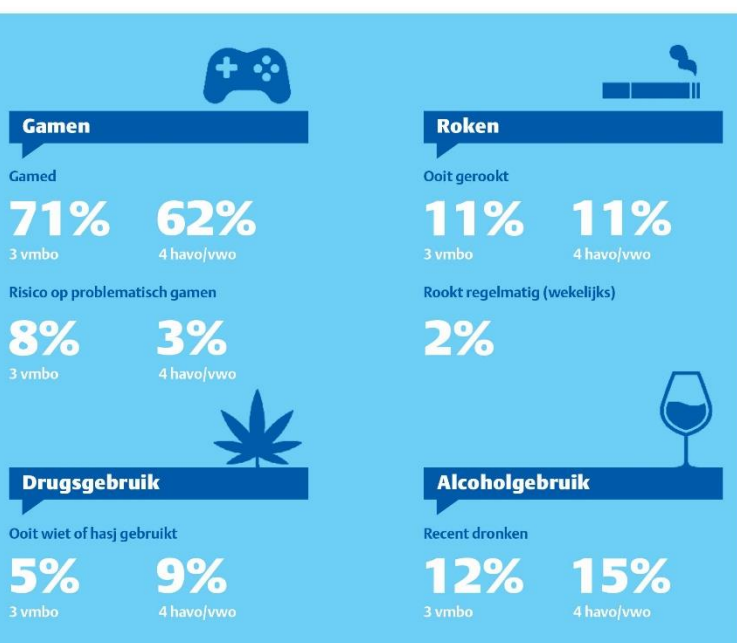
Pijnacker-Nootdorp

57,3%

Landelijk

Preventie genotmiddelen en overmatig gamen (jongeren 12 t/m 18 jaar)

Welbevinden van jongeren

